

บทที่ 5

อภิปรายผลการศึกษา สรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผลของการศึกษา

จากผลการทดสอบชุดที่ 1 ศึกษาวิธีการสร้างการเชื่อมโยงความหมาย จากภาพต้นแบบ (รูปสัญลักษณ์เดิม) ไปสู่สัญลักษณ์ (รูปสัญลักษณ์ใหม่) และผลการทดสอบชุดที่ 2 ที่ศึกษาการเชื่อมโยงความหมายจากรูปต้นแบบในงานออกแบบสถาปัตยกรรม ได้นำผลการศึกษาที่ได้ของทั้ง 2 แบบทดสอบมาเปรียบเทียบกัน เพื่อตรวจสอบหากระบวนการสร้างและสื่อความหมายในงานสถาปัตยกรรมโดยอาศัยคำอธิบายจากทฤษฎีสัญศาสตร์

Similarity										
Icon ภาพเหมือน	Index ครรรชนี									Symbol สัญลักษณ์
เลียนแบบ ของเดิม	คล้ายของเดิม				บิดเบือนของเดิม					ต่างรูปเดิม
กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	กลุ่มที่ 6	กลุ่มที่ 7	กลุ่มที่ 8	กลุ่มที่ 9	กลุ่มที่ 10	กลุ่มที่ 11
										
										
										
										
										
										
										
										
										
										
										
										

ตารางที่ 5.1 แสดงตำแหน่งและการจัดกลุ่มของรูป 2 มิติ 11 กลุ่ม 4 ช่วง 3 ระยะห่าง

Similarity						
Icon ภาพเหมือน		Index วรรณคดี		Symbol สัญลักษณ์		
เลียนแบบของเดิม		คล้ายของเดิม		ต่างรูปเดิม		
กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	
5	3	1	4	10		
						
7	8	2	6	17		
						
กลุ่มที่ 2		18		9	13	กลุ่มที่ 7
11						15
						
12	20			14	16	
						
						19
						

ตารางที่ 5.2 แสดงตำแหน่งและการจัดกลุ่มงานสถาปัตยกรรม 7 กลุ่ม 4 ช่วง 3 ระยะห่าง

Similarity										
Icon ภาพเหมือน	Index ดรรชนี								Symbol สัญลักษณ์	
เขียนแบบ ของเดิม	คล้ายของเดิม				บิดเบือนของเดิม				ต่างรูปเดิม	
กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	กลุ่มที่ 6	กลุ่มที่ 7	กลุ่มที่ 8	กลุ่มที่ 9	กลุ่มที่ 10	กลุ่มที่ 11

ตารางที่ 5.3 แสดงตำแหน่งและการจัดกลุ่มของรูป 2 มิติ และงานสถาปัตยกรรม

5.2 วิเคราะห์เนื้อหาจากผลการทดสอบ

ดังผลการทดลองที่ 1 ที่ใช้รูป 2 มิติมาเป็นแบบทดสอบนั้นเราสามารถจัดกลุ่มแนวทางในการเปลี่ยนรูปสัญลักษณ์ออกได้เป็น 11 กลุ่ม หรือ 11 แนวทาง และผลการทดลองที่ 2 ที่ใช้รูปภาพสถาปัตยกรรมมาเป็นแบบทดสอบนั้น สามารถจัดกลุ่มแนวทางในการเปลี่ยนรูปสัญลักษณ์ออกได้เป็น 5 กลุ่ม นอกจากนี้ผลการทดลองดังกล่าวยังแสดงถึง ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ต่อความยาก ความง่ายของการเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบ และปริมาณร้อยละที่สามารถเชื่อมโยงกลับไปได้ถูกต้องหรือแตกต่างจากต้นแบบ ได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะร่วมบางประการ 4 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 ง่ายต่อการเชื่อมโยงและสามารถย้อนกลับไปหาต้นแบบได้ถูกต้อง ลักษณะนี้สามารถสังเกตได้จากปริมาณร้อยละของผู้ตอบแบบทดสอบที่ให้ค่าของความง่ายในการรับรู้และจำนวนความถูกต้องค่อนข้างสูง โดยมีลักษณะเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิธีการหรือแนวทางในการตัดแปลงรูป ที่มีลักษณะของการคงรูป, เลียนแบบ หรือมีปริมาณในการแสดงรายละเอียดของรูปสัญลักษณ์ไว้ให้มากที่สุด กล่าวคือ เป็นการอาศัยเทคนิคด้านรูปแบบเดิม มาช่วยให้การเชื่อมโยงความหมาย เกิดความแม่นยำถูกต้องและง่ายขึ้น ดังตัวอย่างรูปผลการทดลองที่ 1 ต่อไปนี้

รูปที่ตัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายในการสามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งหากกลุ่ม Denotation และ Connotation	สรุป
67 	รับรู้ถูก 96% รับรู้ผิด 4%	รับรู้ง่าย 84% รับรู้กลาง 14% รับรู้ยาก 2%	เป็นแนวทางที่รับรู้ได้ง่ายและส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างออกไปบ้าง 4%
69 	รับรู้ถูก 100% รับรู้ผิด 0%	รับรู้ง่าย 58% รับรู้กลาง 38% รับรู้ยาก 4%	เป็นแนวทางที่รับรู้ได้ง่าย และแปลได้ตรงมากถึง 100%
81 	รับรู้ถูก 100% รับรู้ผิด 0%	รับรู้ง่าย 6% รับรู้กลาง 24% รับรู้ยาก 14%	เป็นแนวทางที่รับรู้ได้ง่าย และแปลได้ตรงมากถึง 100%

ตารางที่ 5.4 ตัวอย่างรูป 2 มิติที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงและสามารถย้อนกลับไปหาต้นแบบได้ถูกต้อง

ซึ่งถ้าเป็นในด้านงานสถาปัตยกรรมก็จะเป็นการอาศัยรูปแบบเดิมที่คุ้นเคยมาใช้ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงและสื่อความหมาย ดังตัวอย่างรูปผลการทดลองที่ 2 ต่อไปนี้

รูปที่ตัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายในการสามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งหากลุ่มDenotation และConnotation	สรุป
5 	รับรู้ถูก 78% รับรู้ผิด 22%	รับรู้ง่าย 87% รับรู้กลาง 8% รับรู้อยาก 5%	การออกแบบที่รับรู้ได้ง่ายและส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างออกไป 22%
3 	รับรู้ถูก 74% รับรู้ผิด 26%	รับรู้ง่าย 84% รับรู้กลาง 11% รับรู้อยาก 5%	การออกแบบที่รับรู้ได้ง่ายและส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างออกไป 26%
8 	รับรู้ถูก 84% รับรู้ผิด 16%	รับรู้ง่าย 83% รับรู้กลาง 10% รับรู้อยาก 7%	การออกแบบที่รับรู้ได้ง่ายและส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างออกไป 16%

ตารางที่ 5.5 ตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงและสามารถย้อนกลับไปหาต้นแบบได้ถูกต้อง

จากผลการเปรียบเทียบระหว่าง 2 แบบทดสอบที่อยู่ในช่วงของ **ลักษณะร่วมที่ 1** นี้ สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการประยุกต์การออกแบบงานสถาปัตยกรรมว่า มีลักษณะของการคงรูป, เลียนแบบ หรือมีปริมาณในการแสดงรายละเอียดของรูปสัญลักษณ์เดิมมาก ดังตัวอย่างเช่น รูปสัญลักษณ์เดิมของสถาปัตยกรรมล้านนาในอดีตดังรูปอาคารที่ 5 หรือรูปสัญลักษณ์เดิมของป้อมปราการหลุมหลบภัย ดังรูปอาคารที่ 3 หรือรูปสัญลักษณ์เดิมของหุ่นยนต์ดังรูปอาคารที่ 8 เป็นต้น ซึ่งทั้งสามอาคารดังตัวอย่างนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของวิธีการประยุกต์ ที่อาศัยลักษณะของรูปสัญลักษณ์ที่คุ้นเคยเป็นอย่างดี (Cultural Form) ในสังคมนั้นๆ มาใช้เป็นตัวเชื่อมโยงความหมาย โดยมุ่งหวังให้เกิดความแม่นยำถูกต้องและง่ายต่อการตีความ ดังเช่นที่ บาร์ตส์ กล่าวไว้ว่า “รูปสัญลักษณ์ทางกายภาพที่คุ้นเคย มีผลต่อการรับรู้เบื้องต้นของผู้คน สิ่งที่เกิดจากผลการรับรู้และการใช้สอยเป็นเสมือนความหมายเบื้องต้น”¹⁷ อันเป็นการบังคับหรือครอบงำไม่ให้คิดหรือตีความเป็นอย่างอื่นได้ โดยลักษณะเช่นนี้กล่าวได้ว่า เป็นแนวความคิดและวิเคราะห์ที่คล้ายกับทฤษฎีที่ว่าด้วย “ตัวงาน” (Work) ของ บาร์ตส์ ที่อธิบายไว้ว่าเป็นลักษณะของการสื่อสารทางตรงในทางเดียวที่ไม่ให้บทบาทการตีความแก่ผู้อ่าน ลด

¹⁷ นพพร ประชากุล, หมายคดี, หน้า 10.

ระยะห่างทางการเชื่อมโยงความหมายของคนอ่านลง ครอบคลุมความคิดจำกัดอิสระทางความคิดและทำให้ผู้อ่านเป็นเพียงผู้บริโภคนงานเขียนอย่างเดียว บาร์ตส์ เรียกวรรณกรรมในลักษณะนี้ว่า Readerly Text และถ้าจัดให้อยู่ในระยะห่างแบบ เฟิร์ส แล้วก็จะในระยะของ Icon หรือภาพเหมือน ซึ่งอาจเรียกการประยุกต์ในลักษณะนี้ว่า Iconical Image หรือ “เลียนแบบของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 2 ง่ายต่อการเชื่อมโยงแต่ไม่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง หรือตีความได้ต่างจากต้นแบบ เกิดข้อบกพร่องในการย้อนกลับไปหาสัญลักษณ์เดิม ลักษณะนี้สังเกตได้จากปริมาณร้อยละของผู้ตอบแบบทดสอบที่ให้ค่าของความง่ายในการรับรู้สูง แต่ได้จำนวนการตีความที่ต่างจากต้นแบบค่อนข้างสูงถึงเกือบถึงร้อยละ 33 ซึ่งแสดงให้เห็น พลังอำนาจของการตีความของคนที่หลากหลายและต่างกัน ถึงแม้ รูปลักษณะทางกายภาพพยายามชี้แนะแนวทางในการตีความอย่างหนักแน่นแล้ว คนอ่านยังสามารถหาช่องทางในการตีความที่แตกต่างออกไปได้โดยใช้ วิธีการในการตีความที่แตกต่างกัน เป็นความพยายามที่แสดงในลักษณะภาพรวมของต้นแบบ โดยแก้ไขรายละเอียด มีการนำเส้นโค้งหรือเส้นตรงมาประกอบกันในแบบอย่างง่ายให้แสดงถึงจุดเด่นของรูปต้นแบบ เพิ่มเติมลักษณะใหม่ เช่น ความสมดุลซ้ายขวา, หน้าตรง, กรอบ, ฐานรูป หรือเงา ลักษณะคล้ายช่อดอกไม้ แต่ทั้งหมดยังอาศัยภาพรวมจากเส้นรอบรูปเป็นหลัก ดังตัวอย่างรูปผลการทดลองที่ 1 ต่อไปนี้

รูปที่ดัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับปหารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายในการสามารถเชื่อมโยงกลับปหารูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งหากลุ่ม Denotation และ Connotation	สรุป
62 	รับรู้ถูก 70% รับรู้ผิด 30%	รับรู้ง่าย 48% รับรู้กลาง 36% รับรู้ยาก 16%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ง่าย และส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างออกไปถึง 36%
35 	รับรู้ถูก 78% รับรู้ผิด 22%	รับรู้ง่าย 48% รับรู้กลาง 28% รับรู้ยาก 24%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ง่าย และส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างไปถึง 22%

ตารางที่ 5.6 ตัวอย่างรูป 2 มิติที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงแต่ไม่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง

ถ้าเป็นในด้านงานสถาปัตยกรรมก็จะเป็นกลุ่มที่มีการลดทอนรายละเอียดรูปทรงจากอดีตในเชิงอาคารทางวัฒนธรรมมาใช้ในการหวังผลทางการสื่อสาร และสามารถสร้างประโยชน์ใช้สอยที่มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของงานสถาปัตยกรรมที่ต้องการ วิธีการนี้น่าจะถือว่าการเปิด

พื้นที่ให้กับคนอ่านให้เกิดการตีความ โดยการสร้างแนวทางการเชื่อมโยงใหม่ๆเพิ่มเข้าไปอีกเพื่อเพิ่มอำนาจของคนอ่านในรูปของวิธีการลดทอนรายละเอียดรูปทรงจากอดีต ดังตัวอย่างรูปผลการทดลองที่ 2 ต่อไปนี้

รูปที่ตัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายในการสามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งหากลุ่ม Denotation และ Connotation	สรุป
9 	รับรู้ถูก 48% รับรู้ผิด 52%	รับรู้ง่าย 42% รับรู้กลาง 25% รับรู้อาก 33%	การออกแบบที่มีร้อยละของการรับรู้ ง่าย ถึง 42% และส่วนใหญ่แปลต่างออกไป 52%
15 	รับรู้ถูก 8% รับรู้ผิด 92%	รับรู้ง่าย 50% รับรู้กลาง 25% รับรู้อาก 25%	การออกแบบที่มีร้อยละของการรับรู้ ได้ง่าย ถึง 50% แต่ส่วนใหญ่แปลต่างออกไปถึง 92%
18 	รับรู้ถูก 46% รับรู้ผิด 54%	รับรู้ง่าย 43% รับรู้กลาง 26% รับรู้อาก 31%	การออกแบบที่มีร้อยละของการรับรู้ ง่าย ถึง 43% และแปลต่างออกไปถึง 54%

ตารางที่ 5.7 ตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงแต่ไม่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง

จากผลการเปรียบเทียบระหว่าง 2 แบบทดสอบที่อยู่ในช่วงของ ลักษณะที่ 2 นี้สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการประยุกต์การออกแบบงานสถาปัตยกรรมว่า มีลักษณะของการสร้างหรือเปิดพื้นที่ให้กับคนอ่านให้เกิดการตีความในรูปของวิธีการลดทอนรายละเอียดรูปทรงดั้งเดิม เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของความไม่ชัดเจนในทางรูปธรรมของแนวเส้นแบ่งของการเปลี่ยนแปลงที่มีช่วงของการซ้อนทับกันอยู่ จึงส่งผลให้เกิดการสั่นคลอนความหมายเดิม สร้างโอกาสของการเกิดความหมายใหม่เป็นลักษณะของการเพิ่มบทบาทของผู้อ่าน ในการตีความสร้างความหมายได้บ้างตามประสบการณ์หรือความรู้ ซึ่งอาจถือว่าเป็นการเริ่มต้นของการอ่านแบบ Writerly Text และสามารถจัดให้อยู่ในระยะห่างตามแบบของ เพ็ร์ส ได้เป็นระยะของ Index ช่วงต้น อาจเรียกการประยุกต์ของสถาปนิกในลักษณะนี้ว่า Indexical Image และสื่อความแบบ Denotation หรือ “คล้ายของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 3 ยากต่อการเชื่อมโยงแต่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง ลักษณะนี้สามารถสังเกตได้จากปริมาณร้อยละของผู้ตอบแบบทดสอบที่ให้ค่าของความยากในการรับรู้และจำนวนความถูกต้องค่อนข้างสูง เนื่องจากค่าร้อยละของการเชื่อมโยงกับไปหารูปต้นแบบได้ถูกต้องสูงมาก บางรูปสูงถึงร้อยละ 100 ความยากที่ว่านั้นอาจเกิดได้หลายแบบ เช่น การใช้เวลาในการพิจารณาตีความนานกว่ารูปอื่นๆ รูปสัญลักษณ์นั้นๆ อาจถูกลดทอนรายละเอียดลงจนเกิดความเปลี่ยนแปลงไป หรือรูปสัญลักษณ์นั้นๆ อาจเป็นรูปที่มีหลายความหมาย จึงทำให้ผู้ตีความสับสนถึงที่มา แต่เมื่อพอมีการพิจารณาให้ละเอียดขึ้นโดยใช้เหตุผลประกอบ ก็จะทำให้สามารถเข้าใจความหมายได้ใกล้เคียงมากขึ้น เป็นช่วงของการพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงรูปทรง หรือภาพรวมของรูปสัญลักษณ์ดั้งเดิม และลดทอนรายละเอียดด้านกายภาพ เพื่อทำให้เกิดความหมายใหม่และความน่าสนใจ โดยการนำเนื้อหาใหม่ในเชิงนามธรรม เพิ่มเข้าไปอีกชั้นหนึ่งจนทำให้สามารถบิดเบือนรูปร่างเดิมของต้นแบบได้ ดังตัวอย่างรูปผลการทดลองที่ 1 ต่อไปนี้

รูปที่ดัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับปหารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายในการสามารถเชื่อมโยงกลับปหารูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งหากลุ่ม Denotation และ Connotation	สรุป
7 	รับรู้ถูก 100% รับรู้ผิด 0%	รับรู้ง่าย 20% รับรู้กลาง 22% รับรู้อาก 58%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ยาก และแปลได้ตรงมากถึง 100%
41 	รับรู้ถูก 74% รับรู้ผิด 26%	รับรู้ง่าย 8% รับรู้กลาง 16% รับรู้อาก 76%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ยาก และส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างออกไปถึง 26%
55 	รับรู้ถูก 96% รับรู้ผิด 4%	รับรู้ง่าย 8% รับรู้กลาง 4% รับรู้อาก 88%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ยาก และส่วนใหญ่แปลได้ตรงมีแปลต่างออกไปแค่ 4%
83 	รับรู้ถูก 72% รับรู้ผิด 28%	รับรู้ง่าย 12% รับรู้กลาง 10% รับรู้อาก 78%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ยาก และส่วนใหญ่แปลได้ตรงมีแปลต่างออกไปถึง 28%
84 	รับรู้ถูก 86% รับรู้ผิด 14%	รับรู้ง่าย 10% รับรู้กลาง 18% รับรู้อาก 72%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ยาก ส่วนใหญ่แปลได้ตรง แต่ก็มีแปลต่างไปบ้าง 14%

ตารางที่ 5.8 ตัวอย่างรูป 2 มิติที่ยากต่อการเชื่อมโยงแต่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง

ถ้าเป็นในด้านงานสถาปัตยกรรมก็จะเป็นกลุ่มที่มีการลดทอดรายละเอียดรูปทรง หรือการเปิดช่องทางโดยการสร้างแนวทางในการเชื่อมโยงความหมายที่หลากหลายจะช่วยเพิ่มอิสระทางความคิดในการตีความของคนอ่านให้มากขึ้นในรูปของวิธีการลดทอนรายละเอียดรูปทรงจากอดีตมากจนเกิดความเปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนการนำเนื้อหาใหม่ในเชิงนามธรรม เพิ่มเข้าไปอีกชั้นหนึ่งจนทำให้เกิดการบิดเบือนรูปร่างเดิมของต้นแบบแต่ ก็ยังสามารถเชื่อมโยงกลับไปหาต้นแบบได้แต่เป็นลักษณะในหลายทิศทาง เช่น ด้านความหมายหรือแนวความคิดซึ่งไม่ใช่รูปร่างที่เป็นกายภาพหรือเป็นทั้ง 2 คือ ทั้งรูปธรรม และนามธรรม ดังตัวอย่างรูปผลการทดลองที่ 2 ต่อไปนี้

รูปที่ดัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายในการสามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งหากลุ่ม Denotation และ Connotation	สรุป
	รับรู้ถูก 62% รับรู้ผิด 38%	รับรู้ง่าย 33% รับรู้กลาง 44% รับรู้ยาก 23%	การออกแบบที่รับรู้ได้ปานกลางถึงง่ายและส่วนใหญ่แปลได้ตรงแต่ก็มีแปลต่างออกไป 38%
	รับรู้ถูก 56% รับรู้ผิด 44%	รับรู้ง่าย 14% รับรู้กลาง 57% รับรู้ยาก 29%	การออกแบบที่รับรู้ได้ปานกลางถึงยากและร้อยละการแปลได้ตรงกับแปลต่างออกไปใกล้เคียงกัน
	รับรู้ถูก 42% รับรู้ผิด 58%	รับรู้ง่าย 10% รับรู้กลาง 48% รับรู้ยาก 43%	การออกแบบที่มีร้อยละของการรับรู้ ปานกลางถึงยากและส่วนใหญ่แปลต่างออกไปแต่ก็มีแปลได้ตรงถึง 42% เช่นกัน

ตารางที่ 5.9 ตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมที่ขาดต่อการเชื่อมโยงแต่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง

จากผลการเปรียบเทียบระหว่าง 2 แบบทดสอบที่อยู่ในช่วงของ ลักษณะที่ 3 นี้ สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการประยุกต์การออกแบบงานสถาปัตยกรรมว่า มีลักษณะของการลดทอนรายละเอียดรูปสัญลักษณ์เดิมมากจนเกิดความเปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนการนำเนื้อหาใหม่ในเชิงนามธรรม เพิ่มเข้าไปอีกชั้นหนึ่งจนทำให้เกิดการบิดเบือนรูปร่างเดิมของต้นแบบแต่ ก็ยังสามารถเชื่อมโยงกลับไปหาต้นแบบได้ ลักษณะนี้คล้ายกับ ลักษณะที่ 2 แต่ต่างกันตรงที่อิสระทางความคิดในการตีความของคนอ่านได้ขยายให้กว้างมากขึ้น สังเกตได้จากจำนวนคนอ่านที่ให้ค่าความง่ายของการเชื่อมโยงกลับไป

หาดันแบบน้อย ซึ่งหมายถึงผู้อ่านเห็นว่าสัญลักษณ์นั้นมีพฤติกรรมการสื่อความหมายแบบนัยยะแฝง จึงส่งผลให้ความหมายเดิมถูกสั่นคลอนมากขึ้น จนถึงขั้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เปิดโอกาสให้ความหมายใหม่ๆ เข้ามา ลักษณะของการขยายช่องบทบาทอำนาจแก่ผู้อ่าน จะทำให้ผู้อ่านมีโอกาสตีความเพิ่มเติมเข้าไป และสร้างงานเขียนได้เองในขณะที่อ่าน จุดนี้เองที่งานวิจัยชิ้นนี้ได้หยิบขึ้นมาพูด และชี้ให้เห็นถึง “การสร้างระยะห่างของการเชื่อมโยง” ว่ามีอยู่จริง ซึ่งไม่เพียงการตีความของประโยชน์ใช้สอยจากรูปแบบภายนอกเท่านั้น ยังสามารถตีความเลยไปถึงภายในและความหมายทางนามธรรมได้ด้วย และถ้าจัดให้อยู่ในระยะห่างแบบ เฟิร์ส แล้วก็จะจะเป็นระยะของ Indexical Image และสื่อความแบบ Connotation หรือ “บิดเบือนของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 4 ยากต่อการเชื่อมโยงและไม่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง หรือตีความได้ต่างจากต้นแบบ สืบเกิดได้จากปริมาณร้อยละของผู้ตอบแบบทดสอบที่ให้ค่าของความยากในการรับรู้และจำนวนความแตกต่างของการตีความที่ค่อนข้างสูง ลักษณะนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและให้อิสระต่อผู้ตีความ มากกว่าความหมายจากต้นแบบ บ่อยครั้งความยากนั้นอาจเกิดจากผู้ส่งสารมีเป้าหมายที่ต้องการบิดเบือนความหมายดั้งเดิม มากจนไม่สามารถย้อนกลับไปได้หาความหมายดั้งเดิมได้ หรือ เพราะรูปสัญลักษณ์เดิมได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปสัญลักษณ์อื่น ดังนั้นวิธีการในลักษณะนี้ อาจใช้วิธีการเปลี่ยนลักษณะของการนำเสนอ เช่น การเปลี่ยนจากใช้ด้านหน้าตาไปเป็นใช้ฝั่งด้านบนแทน หรือจะเป็นการกำหนดสัญลักษณ์ใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นภาพตัวแทนโดยบางครั้งหรือบ่อยครั้งที่สัญลักษณ์ต่างๆ เหล่านั้นไม่สามารถเชื่อมโยงในด้านรูปร่างได้ แต่มักเชื่อมโยงด้านความหมาย และจำเป็นต้องมีวิธีการ เพื่อเชื่อมโยงในแบบต่างๆ เช่นอาศัยการอธิบาย การเรียนรู้ หรือแม้แต่การปล่อยทิ้งไว้เพื่อการที่ผู้อ่านจะได้มีโอกาสกำหนดความหมาย หรือเชื่อมโยงความหมายเอาเองตามประสบการณ์ของตนตามต้องการ ซึ่งเป็นการเพิ่มอิสระทางความคิดในการตีความ ให้คนอ่านได้มีแนวทางในการเชื่อมโยงความหมายที่หลากหลาย ตามแบบวรรณกรรม Writerly Text ดังตัวอย่างรูปผลการทดลองที่ 1 ต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

รูปที่ตัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับไป หารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่าย ในการสามารถเชื่อมโยงกลับไปหา รูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งกลุ่ม Denotation และ Connotation	สรุป
10 	รับรู้ถูก 20% รับรู้ผิด 80%	รับรู้ง่าย 6% รับรู้กลาง 46% รับรู้อยาก 48%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ ยาก และส่วนใหญ่แปลต่าง ออกไปแต่ก็มีแปลถูกถึง 20%
16 	รับรู้ถูก 24% รับรู้ผิด 76%	รับรู้ง่าย 4% รับรู้กลาง 8% รับรู้อยาก 88%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ ยาก และส่วนใหญ่แปลต่าง ออกไปแต่ก็มีแปลถูกถึง 24%
37 	รับรู้ถูก 34% รับรู้ผิด 66%	รับรู้ง่าย 8% รับรู้กลาง 26% รับรู้อยาก 66%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ ยาก และส่วนใหญ่แปลต่าง ออกไปแต่ก็มีแปลถูกถึง 34%
56 	รับรู้ถูก 36% รับรู้ผิด 64%	รับรู้ง่าย 4% รับรู้กลาง 16% รับรู้อยาก 80%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ ยาก และส่วนใหญ่แปลต่าง ออกไปแต่ก็มีแปลถูกถึง 36%
58 	รับรู้ถูก 28% รับรู้ผิด 72%	รับรู้ง่าย 10% รับรู้กลาง 16% รับรู้อยาก 74%	สรุปว่าเป็นแนวทางที่รับรู้ได้ ยาก และส่วนใหญ่แปลต่าง ออกไปแต่ก็มีแปลถูกถึง 28 %

ตารางที่ 5.10 ตัวอย่างรูป 2 มิติ ที่ยากต่อการเชื่อมโยงและไม่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง

ถ้าเป็นในด้านงานสถาปัตยกรรมก็จะเป็นกลุ่มที่มีการปลดปล่อยอิสระทางความคิดในการตีความ ของคนอ่านให้เป็นอิสระมากที่สุดในรูปแบบของวิธีการเปลี่ยนแปลงรูปสัญลักษณ์ดั้งเดิมให้มากที่สุดหรือจนถึงขั้นเปลี่ยนรูปใหม่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็พยายามทดแทนส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงรูปสัญลักษณ์ดั้งเดิมนั้น โดยการหาเหตุผลหรือหารูปสัญลักษณ์ใหม่ซึ่งอาจจะไม่ใช่สัญลักษณ์ที่สื่อถึงประโยชน์ใช้สอยหรือความหมายในเชิงนามธรรมเลย มาสวมซ้อนทับเข้าไป ดังตัวอย่างรูปในตารางที่ 5.11 นี้

รูปที่ดัดแปลง	ปริมาณที่สามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้ (ร้อยละ) เพื่อหาระยะห่างทางการเชื่อมโยง	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายในการสามารถเชื่อมโยงกลับไปหารูปต้นแบบได้เพื่อแบ่งกลุ่ม Denotation และ Connotation	สรุป
7 	รับรู้ถูก 12% รับรู้ผิด 88%	รับรู้ง่าย 33% รับรู้กลาง 17% รับรู้อาก 50%	การออกแบบที่รับรู้ได้ยากและส่วนใหญ่แปลต่างไปแต่ก็มีแปลตรง 12%
10 	รับรู้ถูก 16% รับรู้ผิด 84%	รับรู้ง่าย 0% รับรู้กลาง 38% รับรู้อาก 62%	การออกแบบที่มีร้อยละของการรับรู้ปานกลางถึงยากและส่วนใหญ่แปลต่างออกไปแต่ก็มีแปลได้ตรงถึง 16%
13 	รับรู้ถูก 34% รับรู้ผิด 66%	รับรู้ง่าย 12% รับรู้กลาง 29% รับรู้อาก 59%	การออกแบบที่มีร้อยละของการรับรู้ปานกลางถึงยากและส่วนใหญ่แปลต่างออกไปแต่ก็มีแปลได้ตรงถึง 34%
17 	รับรู้ถูก 22% รับรู้ผิด 78%	รับรู้ง่าย 18% รับรู้กลาง 27% รับรู้อาก 55%	การออกแบบที่มีร้อยละของการรับรู้ได้ยาก ถึง 55% แต่ส่วนใหญ่แปลต่างออกไปถึง 78%แต่ก็มีแปลได้ตรงถึง 22%

ตารางที่ 5.11 ตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมที่ยากต่อการเชื่อมโยงและไม่สามารถย้อนกลับไปได้ถูกต้อง

จากผลการเปรียบเทียบระหว่าง 2 แบบทดสอบที่อยู่ในช่วงของ ลักษณะที่ 4) นี้ สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการประยุกต์การออกแบบงานสถาปัตยกรรมว่าเป็นช่วงที่ไม่อาศัยรูปทรงจากอดีตโดยปรับเปลี่ยนรูปทรงให้ต่างจากอดีตและใช้บรรยากาศหรือลักษณะทางนามธรรมจากต้นแบบมาแทนหรือการเปลี่ยนรูปจากต้นแบบเดิม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ แบบทดสอบที่ 1 แล้ว มีลักษณะที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ซึ่ง บาร์ตส์ อธิบายว่าเป็นการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านสามารถเขียนตัวบทขึ้นมาใหม่ในขณะที่ตนอ่าน (ผ่านการตีความ) ถือได้ว่าเป็นการเพิ่มอำนาจแก่ผู้อ่าน เปิดโอกาสให้อิสระแก่คนอ่าน และในขณะเดียวกันเป็นการลดบทบาทและอำนาจของผู้เขียน บาร์ตส์ เรียกว่าวรรณกรรมในลักษณะนี้ว่า *Writerly Text* และถ้าจัดให้อยู่ในระยะห่างแบบ เฟิร์ส แล้วก็จะเป็นระยะของ *Symbolical Image* และเรียกช่วงนี้ว่า “ต่างรูปเดิม”

5.3 สรุป

ผลการทดสอบจากแบบทดสอบที่ 1 นี้สามารถพิสูจน์ว่ามีวิธีการเชื่อมโยงทางความหมายที่มากมายหลากหลายวิธีและเมื่อนำทฤษฎีทางสัญศาสตร์ของเพิร์ลมาเป็นข้อกำหนดในการจัดกลุ่มวิธีการสร้างรูปสัญลักษณ์ เพื่อหาระยะในการเชื่อมโยงความหมายทางความคิด และการสื่อความหมาย ปรากฏว่าเกิดความยากลำบากในการกำหนดเส้นแบ่งของระดับการเปลี่ยนแปลงรูป จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนของระยะห่างของแต่ละช่วง แต่ก็ยังสามารถรับรู้ได้ถึง การเปลี่ยนแปลง โดยการลดความเหมือนต้นแบบลงไปเรื่อยๆ จนถึงขั้นต่างจากต้นแบบในที่สุด โดยพิจารณาเป็นวิธีการได้ 11 วิธี คือ

- วิธีที่ 1 เหมือนต้นแบบ + เลียนแบบต้นแบบ
- วิธีที่ 2 ลดทอนต้นแบบ + ใช้เส้นรอบรูปต้นแบบ
- วิธีที่ 3 ลดทอนต้นแบบ + ใช้เส้นรอบรูปต้นแบบ + เพิ่มความชัดเจนโดย Graphic
- วิธีที่ 4 ลดทอนต้นแบบ + ใช้เส้นรอบรูปต้นแบบ + เพิ่มความชัดเจนโดยถมดำ
- วิธีที่ 5 ลดทอนต้นแบบ + ใช้เส้นรอบรูปต้นแบบ + เพิ่มความชัดเจนโดยใช้องค์ประกอบเล็กๆ ขยายองค์ประกอบใหญ่
- วิธีที่ 6 ลดทอนต้นแบบ + เพิ่มความชัดเจนโดยใช้ความหมายสัญลักษณ์
- วิธีที่ 7 ลดทอนต้นแบบ + เพิ่มความชัดเจนโดยเพิ่มองค์ประกอบใหม่
- วิธีที่ 8 ลดทอนต้นแบบ + เพิ่มความชัดเจนโดยแสดงเป็น 2 มิติ + เน้นเส้นโค้งจากต้นแบบ หรือเน้นเส้นตรงจากต้นแบบ
- วิธีที่ 9 ลดทอนต้นแบบ + เพิ่มองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับรูปต้นแบบ + Graphic
- วิธีที่ 10 เปลี่ยนรูปต้นแบบ + ตีความ + องค์ประกอบเล็กเพื่อนำไปเชื่อมโยงต่อภาพโดยรวม + ลดทอนต้นแบบ
- วิธีที่ 11 เปลี่ยนรูปต้นแบบ + ตีความ + ให้ความหมายใหม่ + ลดทอนต้นแบบ

และผลการทดสอบจากแบบทดสอบที่ 2 ทำให้เข้าใจรูปสัญลักษณ์ 3 มิติที่เป็นงาน

สถาปัตยกรรมพบว่ารูป 3 มิติที่เป็นงานสถาปัตยกรรมนั้นมีข้อจำกัด ในด้านความหลากหลายในการตีความ เพราะส่วนใหญ่รูป 3 มิติ มักจะเป็นการสื่อสารที่มีข้อมูลมากกว่า 2 มิติอยู่แล้ว ดังนั้นในการตีความเพื่อบรรจุความหมายลงไปจึงทำให้มีช่องทางในการตีความน้อยกว่า 2 มิติ และอาจกล่าวได้ว่ารูป 3 มิติ มีลักษณะการสื่อสารที่เป็นแบบตรงไปตรงมา มากกว่า 2 มิติ นอกจากนี้แล้ว รูป 3 มิติที่เป็นงานสถาปัตยกรรมมักชักนำไปสู่ความหมายทางด้านการใช้สอย เนื่องจากมีการเทียบขนาดกับสัดส่วนมนุษย์จึงทำให้ตีความต่อไปถึงลักษณะการใช้งานได้ในที่สุด นอกจากการสื่อสารแบบตรงไปตรงมาของการใช้งานแล้ว รูป 3 มิติที่เป็นงานสถาปัตยกรรมยังสามารถสื่อสารในระดับที่

ซับซ้อนมากขึ้นได้อีกโดยใช้รูปแบบภายนอกโดยรวมในการสื่อสาร เช่นหุ่นยนต์ ภูเขา เป็นต้น ดังแนวคิดทฤษฎีของบาร์ตส์เกี่ยวกับการสื่อความหมายแบบตรงไปตรงมาและแบบมีนัยยะแฝงสามารถนำมาใช้สร้างแนวทางในการตรวจสอบถึงพฤติกรรมของการสื่อสารว่าเป็นแบบตรงไปตรงมาหรือมีความซับซ้อนอันจะส่งผลต่อการตีความที่แตกต่างไปจากเดิม จากผลสรุปของแบบทดสอบทั้ง 2 ดังกล่าวแล้วจึงสามารถสร้างแนวทางที่จะนำมาใช้ตรวจสอบหาวิธีการกำหนดระยะห่างทางการเชื่อมโยงความหมายของงานสถาปัตยกรรมซึ่งจะช่วยให้แนะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางและวิธีการประยุกต์ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมเพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้น มีวิธีการสื่อความหมายออกมาในลักษณะทางการแปลงรูปในแบบวิธีต่างๆ กัน ดังพอสรุปถึงวิธีการประยุกต์ดังต่อไปนี้

ลักษณะร่วมที่ 1 Iconical Image หรือ “เลียนแบบของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 2 Indexical Image และสื่อสารแบบ Denotation หรือ “คล้ายของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 3 Indexical Image และสื่อสารแบบ Connotation หรือ “บิดเบือนของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 4 Symbolical Image และเรียกช่วงนี้ว่า “ต่างรูปเดิม”

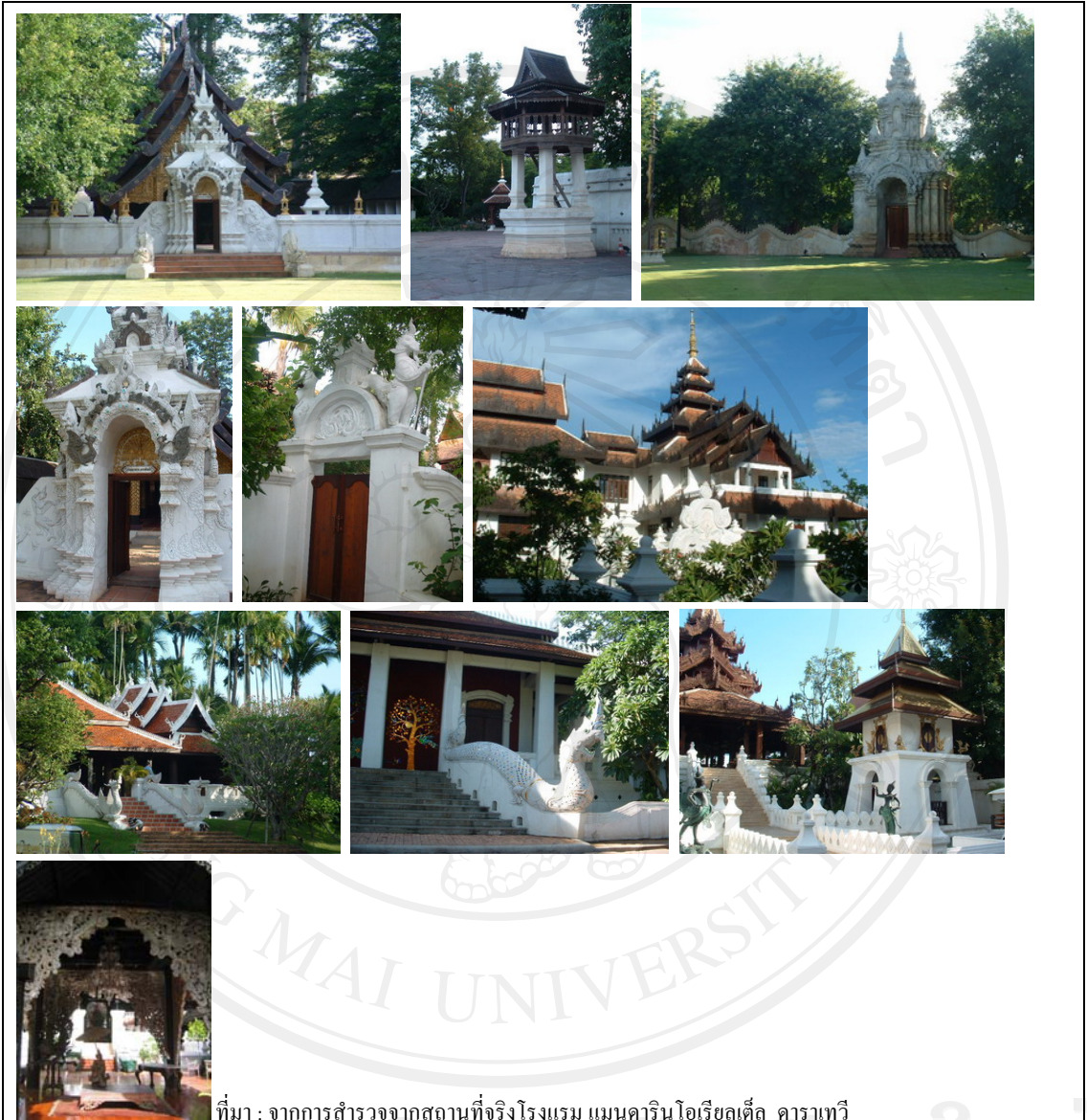
ในช่วงต่อไปนี้เป็นกรนำเอาลักษณะร่วมทั้ง 4 มาใช้อธิบายการออกแบบประยุกต์กรณีตัวอย่างของโครงการ โรงแรมแมนดารินโอเรียลเต็ล ดาราเทวี เชียงใหม่ ดังต่อไปนี้

ลักษณะร่วมที่ 1 Iconical Image หรือ “เลียนแบบของเดิม”

การเปรียบเทียบ		
แบบทดสอบที่ 1	แบบทดสอบที่ 2	กรณีโรงแรม ดาราเทวีฯ
<p>วิธีการ ใช้ลักษณะการแสดงให้เห็นถึงการอาศัยรูปดั้งเดิม ที่มีลักษณะของการคงรูป, เลียนแบบ หรือมีปริมาณในการแสดงรายละเอียดของรูปสัญลักษณ์ไว้ให้มากที่สุด</p>	<p>วิธีการ เป็นกลุ่มที่อาศัยรูปทรงจากอดีตทั้งในลักษณะอาคารทางวัฒนธรรม (Cultural Form) และลักษณะสากลทั่วไป (Universal Form) มาใช้ในการหวังผลทางการสื่อสารอย่างเต็มที่เพื่อต้องการความถูกต้องของความหมาย และประกอบกับประโยชน์ใช้สอยที่มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของงานสถาปัตยกรรมที่ต้องการจะกำหนดให้เป็นอะไร</p>	<p>วิธีการ ใช้ลักษณะของรูปสัญลักษณ์ที่คุ้นเคย (Cultural Form) มาเป็นตัวเชื่อมโยงความหมาย เช่น การคงรูปดั้งเดิม, การเลียนแบบรูปดั้งเดิม หรือมีปริมาณในการแสดงรายละเอียดของรูปสัญลักษณ์ไว้ให้มากที่สุด เป็นการอาศัยเทคนิคด้านรูปแบบดั้งเดิม มาช่วยให้การเชื่อมโยงความหมายเพื่อมุ่งหวังให้เกิดความแม่นยำถูกต้องและง่ายต่อการตีความ ซึ่งอาคารโรงแรมดาราเทวีฯ (ดังตารางที่ 5.13) ใช้ “ภาพเหมือนล้านนา” (Lanna Icon) มาเป็นจุดขายเพื่อสื่อให้ลูกค้าสามารถคิดถึงความเป็นล้านนาได้อย่างตรงเป้าหมายและแม่นยำ</p>
<p>การสื่อความหมาย สื่อแบบตรงไปตรงมาเพราะอาศัยรูปแบบดั้งเดิมมาใช้สื่อเพื่อโยงไปหารูปต้นแบบ อาศัยเทคนิคด้านรูปแบบเดิม มาช่วยให้การเชื่อมโยงความหมายเกิดความแม่นยำถูกต้องและง่าย</p>	<p>การสื่อความหมาย จึงแสดงออกมาในรูปของประโยชน์ใช้สอยที่ชัดเจน ตรงไปตรงมาไม่ขัดแย้งกัน การเลียนแบบ Cultural Form รวมกับ Function เดิม หรือใหม่แต่มีความสอดคล้องกับต้นแบบ</p>	<p>การสื่อความหมาย แบบสร้างเลียนแบบ เช่น เลียนแบบวัดไหลหิน (รูปที่ 1.3) วิหาร (รูปที่ 1.5) ชุ่มโจง (รูปที่ 2.12 และ 2.13) ปูนปั้นแบบต่างๆ (รูปที่ 1.4, 2.10 และ 2.11) วัง (รูปที่ 2.8)</p>
<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด “เลียนแบบของเดิม” Icon</p>	<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด “เลียนแบบของเดิม” Iconical Image</p>	<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด “ภาพเหมือนล้านนา” Lanna Icon</p>

ตารางที่ 5.12 แสดงลักษณะร่วมที่ 1 Iconical Image หรือ “เลียนแบบของเดิม”

รูปตัวอย่างการประยุกต์รูปแบบอาคารของโครงการกรณีตัวอย่าง

ที่มา : จากการสำรวจจากสถานที่จริงโรงแรม แมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวี

ผลที่ได้ในแง่บวก Iconical Image	ผลที่ได้ในแง่ลบ Iconical Image
<p>ง่ายต่อการตีความ เกิดความถูกต้องสัมฤทธิ์ผลในการสื่อสาร เกิดความมั่นคงทางความหมาย ตรงเป้า ไม่ต้องคิดมากในการตีความหมายเชื่อมโยง</p>	<p>ผู้ใช้อาคารขาดอิสระถูกครอบงำ ขาดความหลากหลายทางความคิด ปิดโอกาสในการประยุกต์ความหมาย รูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์มักถูก ผนวกรวมกัน จนไม่สามารถแยกออกจากกัน มักเกิดปัญหาเข้าใจผิด เมื่อใช้เฉพาะรูปสัญลักษณ์เดิมอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงความหมายสัญลักษณ์เดิมจึงก่อให้เกิดความกังวลในผลกระทบทางความหมายโดยเกรงว่าความหมายดั้งเดิมจะเปลี่ยนและทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ดั้งเดิมไป</p>

ตารางที่ 5.13 การประยุกต์รูปแบบอาคารของโครงการกรณีศึกษาลักษณะ “เลียนแบบของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 2 Indexical Image และสื่อสารแบบ Denotation หรือ “คล้ายของเดิม”

การเปรียบเทียบ		
แบบทดสอบที่ 1	แบบทดสอบที่ 2	กรณีโรงแรม ดาราเทวีฯ
<p>วิธีการ ลดทอนต้นแบบ+ใช้เส้นรอบรูปต้นแบบ+เพิ่มความชัดเจน โดย Graphic + เพิ่มความชัดเจนโดยถมดำ+เพิ่มความชัดเจนโดยใช้องค์ประกอบเล็กๆ ขยายองค์ประกอบใหญ่</p>	<p>วิธีการ มีการลดทอนรายละเอียดรูปทรงจากอดีตในเชิงอาคารทางวัฒนธรรมมาใช้ในการหวังผลทางการสื่อสาร และสามารถสร้างประโยชน์ใช้สอยที่มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของงานสถาปัตยกรรมที่ต้องการ วิธีการนี้น่าจะถือว่าเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับคนอ่านให้เกิดการตีความ โดยการสร้างแนวทางการเชื่อมโยงใหม่ๆ เพิ่มเข้าไปอีก เพื่อเพิ่มอำนาจของคนอ่านในรูปของวิธีการลดทอนรายละเอียดรูปทรงจากอดีต</p>	<p>วิธีการ ใช้การแสดงภาพรวมของต้นแบบโดยแก้ไขรายละเอียด มีการนำเส้นโค้งหรือเส้นตรงมาประกอบกันในรูปแบบอย่างง่ายให้แสดงถึงจุดเด่นของรูปต้นแบบ เพิ่มเติมลักษณะใหม่ เช่น ความสมดุลย์ ซ้ายขวา, หน้าตรง, กรอบ, ฐานรูป หรือเงา, ซอ่ดอกไม้ แต่ทั้งหมดยังอาศัยภาพรวมจากเส้นรอบรูปเป็นหลัก</p>
<p>การสื่อความหมาย แสดงในแบบตรงไปตรงมา (Denotation) มากกว่าแบบมีนัยยะแฝง (Connotation)</p>	<p>การสื่อความหมาย ลดทอนจาก Cultural Form รวมกับ Function เดิม</p>	<p>การสื่อความหมาย ลดรายละเอียดลงจากต้นแบบ เปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยใหม่แต่มีความสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยของต้นแบบ หรือตุ๊กตาฤๅษีอันเป็นสัญลักษณ์ของการนวดแบบโบราณมาแสดงในบริเวณที่มีการนวดสปา</p>
<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด การเลียนแบบต้นแบบในบางส่วน Index และเพิ่มเติมใหม่บางส่วน</p>	<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด Indexical Image และสื่อสารแบบ Denotation หรือ “คล้ายของเดิม”</p>	<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด ปูนปั้นซุ้มเข้าวัดแต่นำมาเป็นซุ้มเข้าบ้าน (ประโยชน์ใช้สอยยังเป็นซุ้มเหมือนเดิม)</p>

ตารางที่ 5.14 แสดงลักษณะร่วมที่ 2 Indexical Image และสื่อสารแบบ Denotation หรือ “คล้ายของเดิม”

รูปตัวอย่างการประยุกต์รูปแบบอาคารของโครงการกรณีตัวอย่าง

	
<p>ที่มา : จากการสำรวจจากสถานที่จริงโรงแรม แมนดาริน โอเรียลเต็ล คาราเทวี</p>	
<p>ผลที่ได้ในแง่บวก Indexical Image และสื่อสารแบบ Denotation</p>	<p>ผลที่ได้ในแง่ลบ Indexical Image และสื่อสารแบบ Denotation</p>
<p>ผู้ใช้อาคารมีอำนาจมากขึ้นเกิดความหลากหลายทางความหมาย สร้างโอกาสในการประยุกต์ความหมายรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์มักถูก แยกออกจากกัน เช่น เอาแต่รูปแบบมาใช้โดยไม่สนใจความหมาย เช่น ใช้รูปปั้นพญานาคมาเป็นราวบันไดซึ่งก็เป็นประโยชน์ใช้สอยเดิม แต่ไม่คำนึงว่าความหมายเดิมของพญานาคที่หมายถึงน้ำจะสื่อออกไปหรือไม่</p>	<p>อำนาจสถาปนิกลดลง ขาดเอกภาพทางความคิดความหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ใช้อาคารมีโอกาสในการตีความได้มากขึ้นกว่าเดิม ทำให้ลดความตรงเครือข่ยทางความคิดลงได้บ้างในด้านที่เห็นชัดเจน โดยการลดรายละเอียดเช่นลวดลายหม้อบูรณฆฎะอาจทำให้ถูกตีความให้เป็นแจกันดอกไม้ธรรมดา ถึงแม้จะเป็นความหมายใหม่แต่ก็ไม่ขัดแย้งกับความหมายเดิมรุนแรง ซึ่งก็จะไม่ทำให้ความหมายเดิมเสียไป</p>

ตารางที่ 5.15 การประยุกต์รูปแบบอาคารของโครงการกรณีศึกษาลักษณะ “คล้ายของเดิม”

ลักษณะร่วมที่ 3 Indexical Image และสื่อสารแบบ Connotation หรือ “บิดเบือนของเดิม”

การเปรียบเทียบ		
แบบทดสอบที่ 1	แบบทดสอบที่ 2	กรณีโรงแรม ดาราเทวีฯ
<p>วิธีการ</p> <p>ลดทอนต้นแบบ + เพิ่มความชัดเจน โดยใช้ความหมายสัญลักษณ์+เพิ่มความชัดเจนโดยเพิ่มองค์ประกอบใหม่ + เพิ่มความชัดเจนโดยแสดงเป็น 2 มิติ + เน้นเส้นโค้งจากต้นแบบ หรือเน้นเส้นตรงจากต้นแบบ + เพิ่มองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับรูปต้นแบบ + Graphic</p>	<p>วิธีการ</p> <p>มีการลดทอนรายละเอียดดั้งเดิมมากจนถึงขั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดการตีความที่ผิดไปจากเดิม</p>	<p>วิธีการ</p> <p>ลักษณะของการพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงรูปทรง หรือภาพรวมของรูปสัญลักษณ์ดั้งเดิม และลดทอนรายละเอียดลงอีก เพื่อทำให้เกิดความหมายใหม่และความน่าสนใจ โดยการนำเนื้อหาใหม่ในเชิงนามธรรม เพิ่มเข้าไปอีกชั้นหนึ่งจนทำให้สามารถบิดเบือนรูปร่างเดิมของต้นแบบได้</p>
<p>การสื่อความหมาย</p> <p>แสดงในแบบตรงไปตรงมาลดลงกว่าแบบมีนัยยะแฝง ในขณะที่แสดงแบบมีนัยยะแฝงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ</p>	<p>การสื่อความหมาย</p> <p>มีการใช้รูปแบบดั้งเดิมในแบบนามธรรมมาใช้แทนรูปแบบดั้งเดิมทางรูปธรรมมากขึ้น เช่นแสดงในรูปบรรยากาศ</p>	<p>การสื่อความหมาย</p> <p>มีการปรับมุมมองทางเข้าขนาดใหญ่จากมุมโง่งให้เป็นมุมที่ลดระดับของรายละเอียดทางลวดลายลงจนกลายเป็นมุมมองขนาดใหญ่แบบปกติที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับอาคารทางวัฒนธรรมเลย</p>
<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด</p> <p>การเลียนแบบต้นแบบในบางส่วน Index และเพิ่มเติมใหม่บางส่วน</p>	<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด</p> <p>Indexical Image และสื่อสารแบบ Connotation หรือ “บิดเบือนของเดิม”</p>	<p>ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด</p> <p>ใช้การปรับประโยชน์ใช้สอยให้ลดความสำคัญลง หรือแสดงสัจจะทางวัสดุแทนรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิมเช่น การแสดงการก่ออิฐ หรือการใช้กระเบื้องดินเผา (ตารางที่ 5.17)</p>

ตารางที่ 5.16 แสดงลักษณะร่วมที่ 3 Indexical Image และสื่อสารแบบ Connotation หรือ “บิดเบือนของเดิม”

รูปตัวอย่างการประยุกต์รูปแบบอาคารของโครงการกรณีตัวอย่าง

ที่มา : จากการสำรวจจากสถานที่จริงโรงแรม แมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวี

<p>ผลที่ได้ในแง่บวก Indexical Image และสื่อสารแบบ Connotation</p>	<p>ผลที่ได้ในแง่ลบ Indexical Image และสื่อสารแบบ Connotation</p>
<p>มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาปนิกและผู้ใช้อาคาร ผู้ใช้อาคารมีอำนาจมากขึ้นสร้างโอกาสในการประยุกต์ความหมายรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์มักถูกแยกออกจากกัน ทำให้เกิดการประนีประนอมกันระหว่างความหมายที่ดีความใหม่กับความหมายดั้งเดิม</p>	<p>เกิดการแย้งชิงอำนาจการตีความระหว่างสถาปนิกและผู้ใช้อาคาร โดยสถาปนิกถูกลดอำนาจในการชี้้นำในความหมายเดิมลง หรือสถาปนิกยินยอมลดอำนาจตนเอง เปลี่ยนให้ผู้ใช้อาคารสร้างความหมายเอง โดยการบิดเบือนรูปแบบที่เคยมีแต่เดิมเพื่อเพิ่มระยะการตีความให้มากขึ้น การสร้างหลักเกณฑ์ของการตีความยาก ความหมายเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเกิดผลกระทบต่อความถูก ผิดในความหมายและการสื่อสาร</p>

ลักษณะร่วมที่ 4 Symbolical Image และเรียกช่วงนี้ว่า “ต่างรูปเดิม”

การเปรียบเทียบ		
แบบทดสอบที่ 1	แบบทดสอบที่ 2	กรณีโรงแรมดาราทีวี๑
วิธีการ เปลี่ยนรูปต้นแบบ + ตีความ + องค์ประกอบเล็กเพื่อนำไปเชื่อมโยงต่อภาพโดยรวม + ลดทอนต้นแบบ + ให้ความหมายใหม่ + ลดทอนต้นแบบ	วิธีการ เป็นช่วงที่ไม่อาศัยรูปทรงจากอดีต แต่มีการปรับเปลี่ยนรูปทรงให้ต่างจากอดีตและใช้ลักษณะที่เป็นนามธรรมจากต้นแบบมาแทน เช่น บรรยากาศ การเปลี่ยนรูปแบบเดิมและปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้ให้สอดคล้องกับแนวความคิดของงานสถาปัตยกรรมที่ต้องการจะให้เป็น ออกมาในรูปของประโยชน์ใช้สอยที่ สอดคล้องกับความหมายเดิม	วิธีการ วิธีการเปลี่ยนแปลงรูปสัญลักษณ์ดั้งเดิมให้มากที่สุด หรือจนถึงขั้นเปลี่ยนรูปใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามทดแทนส่วนที่ถูกลดทอนเปลี่ยนแปลงรูปสัญลักษณ์ดั้งเดิมนั้น โดยการหาเหตุผลหรือหารูปสัญลักษณ์ชุดใหม่ซึ่งอาจจะไม่ใช่สัญลักษณ์ที่สื่อถึงประโยชน์ใช้สอยหรือความหมายในเชิงนามธรรมเลย มาสวมซ้อนทับเข้าไป โดยมีลักษณะเป็นเหตุผลทางนามธรรม
การสื่อความหมาย Denotation < Connotation แสดงในแบบตรงไปตรงมาลดลงเรื่อยๆ ในขณะที่แสดงแบบมีนัยยะแฝงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ	การสื่อความหมาย มีความซับซ้อนมากขึ้น มีการนำเสนอในวิธีใหม่เช่นแสดงด้านความหมายอย่างเดียว	การสื่อความหมาย การใช้เฉพาะเส้นกรอบของช่องเปิดมาปรับใช้กับลายของชั้นวางของ แสดงรูปพญานาคในส่วนที่ต้องมีการใช้น้ำ
ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด ระยะ Symbol กว้างออกไปเรื่อย	ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด Symbolical Image และเรียกช่วงนี้ว่า “ต่างรูปเดิม”	ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด สร้างรูปแบบใหม่

ตารางที่ 5.18 แสดงลักษณะร่วมที่ 4 Symbolical Image และเรียกช่วงนี้ว่า “ต่างรูปเดิม”

รูปตัวอย่างการประยุกต์รูปแบบอาคารของโครงการกรณีตัวอย่าง

ที่มา : จากการสำรวจจากสถานที่จริงโรงแรม แมนดารินโอเรียลเต็ล ดาราเทวี

ผลที่ได้ในแง่บวก Symbolical Image	ผลที่ได้ในแง่ลบ Symbolical Image
เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาปนิกและผู้ใช้อาคาร โดยที่ผู้ใช้อาคารมีอำนาจและอิสระในการตีความ จนเกิดความหลากหลายทางความหมายโดยเปิดโอกาสให้มีการประยุกต์ในทุกๆด้าน เกิดการแยกตัวของรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์	ผู้ใช้อาคารมีอำนาจครอบงำความหมายใหม่ได้ สถาปนิกหมดอำนาจในการกำหนดความหมายลง สร้างหลักเกณฑ์การตีความยากจนอาจถึงขั้นสร้างไม่ได้ ความหมายเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเกิดผลกระทบต่อด้านตรงข้าม วัฒนธรรมเดิมถูกลบล้างและสิ้นคลอน ไม่สามารถย้อนกลับไปหาความหมายเดิมได้ และอาจก่อให้เกิดการฟุ้งของความหมาย ซึ่งยิ่งทำให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลมากขึ้นเรื่อยๆ

ตารางที่ 5.19 การประยุกต์รูปแบบอาคารของโครงการกรณีศึกษาลักษณะ “ต่างรูปเดิม”

ผลการทดสอบและการวิเคราะห์ทั้งหมดสามารถอธิบายถึงปรากฏการณ์ดังกล่าวในเชิงสัญศาสตร์โดยอาศัยแนวทฤษฎีของ โซซูร์ ในเรื่องโครงสร้างภาษามาใช้อธิบายเรื่องรูปทรงงานสถาปัตยกรรม (รูปสัญลักษณ์) กับความหมายของงานสถาปัตยกรรม (ความหมายสัญลักษณ์) ได้ว่าในขณะที่สัญลักษณ์มีการปรับเปลี่ยนรูปทรงไปจากเดิม จะส่งผลต่อความหมายในลักษณะต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของคนตีความ ดังกรณีศึกษาโรงแรมแมนดารินฯ ที่มุ่งเข้าไปที่กลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติซึ่งอยู่ในฐานะผู้ตีความที่มีประสบการณ์หรือมีภาพของความเป็นล้านนาที่ต่างจากคนในพื้นที่หรือคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เพราะว่ากลุ่มลูกค้าต่างชาติเหล่านั้นมีข้อมูลของความเป็นล้านนาในลักษณะของภาพการท่องเที่ยวซึ่งเป็นรูปสัญลักษณ์เพียงด้านเดียวโดยไม่ทราบความหมายต่างกับคนในพื้นที่หรือคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธที่ไม่ได้มองภาพเหล่านั้นว่าเป็นรูปสัญลักษณ์สวยงามเพียงอย่างเดียว ยังมีภาพของความหมายสัญลักษณ์ซึ่งสำคัญยิ่งกว่าอยู่ด้วยเสมอ และภาพ

ความหมายเหล่านี้ยังมีอิทธิพลต่อความคิดและความเชื่อมโยงไปถึงตัวตนและวิถีชีวิตต่างๆ ของสังคมด้วยเช่น ศาสนา ความศรัทธา ความเชื่อ ความกตัญญู ความอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพพระราชา ฯลฯ ที่ช่วยหล่อหลอมและก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย และเป็นที่น่าสนใจที่ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีพื้นฐานมาจากความผูกพันกัน มีการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างกันและกันเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นระหว่างคนกับคน คนกับสถานที่ คนกับสิ่งของ หรือแม้แต่คนกับสัตว์ เป็นต้น ดังนั้นแนวคิดของการเชื่อมโยงความหมายที่มักมีควบคู่กันตลอดเวลา ในทุกๆ เรื่อง อาจเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สังคมไทย มีการสร้างกระบวนการของการเชื่อมโยงระหว่างความหมายสัญลักษณ์เข้ากับรูปสัญลักษณ์อยู่เสมอมา จนยากที่จะแยกออกจากกันได้ง่ายๆ

ในแนวทฤษฎีของบาร์ตส์ เกี่ยวกับการสื่อความหมายแบบตรงไปตรงมาและแบบมีนัยยะแฝงนั้นนำมาใช้ตรวจสอบถึงพฤติกรรมของการสื่อสารว่าเป็นแบบตรงไปตรงมาหรือมีความซับซ้อน เมื่อเทียบเคียงกับแนวคิดของ เอ็คโค ที่มองประโยชน์ใช้สอยของอาคารมาเป็นภาษาของงานสถาปัตยกรรม โดยสื่อในสองแบบ คือ แบบแรกเป็นการสื่อแบบตรงไปตรงมาโดยอิงอยู่กับการใช้สอยและการเทียบขนาดกับสัดส่วนมนุษย์กับอาคาร เป็นการที่สามารถมองงานสถาปัตยกรรมแล้วสามารถรู้ได้ถึงการใช้สอยภายใน และแบบที่สองการสื่อแบบมีนัยยะแฝงโดยแสดงออกในลักษณะที่เป็นความหมายทางนามธรรมแบบนี้ไม่จำกัดว่าจะอิงอยู่กับอะไร ขึ้นอยู่กับวิธีการและประสบการณ์ของสถาปนิกและผู้ใช้อาคารที่ต้องหาจุดตีความร่วมกัน และสุดท้ายอาศัยแนวทฤษฎีของ เฟอร์ส เรื่องระยะห่างของการเชื่อมโยงในระดับต่างๆ นำมาใช้ตรวจสอบหาวิธีการกำหนดระยะห่างทางการเชื่อมโยงความหมายของงานสถาปัตยกรรมซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจวิธีการดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางและวิธีการประยุกต์ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมเพื่อเป็นทางเลือกในการประยุกต์การออกแบบที่หลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากการอาศัยการสร้างภาพเหมือนซึ่งมีวิธีการสื่อความหมายออกมาในลักษณะทางการแปลงรูปในแบบวิธีการต่างๆ กันเช่น การเลียนแบบรูปทรงในอดีต การลดทอนรูปทรงในอดีตหรือเลียนแบบรูปทรงในบางส่วน การเปลี่ยนแปลงรูปทรงในอดีตหรือการสร้างสัญลักษณ์ใหม่โดยวิธีการดังกล่าวมีทั้งทำคู่กับการเลียนแบบความหมายและเปลี่ยนความหมาย ดังสรุปถึงวิธีการประยุกต์ทั้งในด้านทฤษฎี และแนวปฏิบัติของกรณีศึกษาโรงแรมแมนดารินฯ ที่มีสาเหตุจากการที่สังคมหรือผู้ตีความมีมุมมองที่ต่างกัน มีการให้ความสำคัญของความหมายที่ต่างกัน โดยฝ่ายหนึ่งให้ความสำคัญแก่รูปสัญลักษณ์อย่างเดียว ส่วนอีกฝ่ายให้ความสำคัญทางด้านความหมายสัญลักษณ์มากกว่าหรือเท่าๆ กับรูปสัญลักษณ์ จึงก่อให้เกิดความกังวลในผลกระทบทางความหมายโดยเกรงว่าความหมายดั้งเดิมจะเปลี่ยนและทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ดั้งเดิมไป จากงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า ถ้ามีการจัดการในเรื่องระยะห่างของการเชื่อมโยงความหมายที่ดี

โดยไม่อิงอยู่กับการใช้ภาพเหมือนของรูปต้นแบบเพียงวิธีเดียว ก็อาจจะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งใน
ด้านความหมายของงานสถาปัตยกรรมที่รุนแรง อย่างกรณีศึกษาโรงแรมแมนดารินฯ ดังกล่าว

อย่างไรก็ดีแล้วแต่การใช้วิธีการเชื่อมโยงความหมายแบบภาพเหมือน ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้เกิดการตีความที่รวดเร็วและตรงเป้าหมายที่สุด แต่ถ้านำมาใช้โดยไม่พิจารณาถึงผลกระทบระหว่างความหมายเดิมกับความหมายใหม่แล้ว ก็มักจะเกิดข้อกังวลของการเปลี่ยนแปลงของความหมาย ซึ่งสถาปนิกจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบถึงระดับความสำคัญของความหมายว่ามีผลกระทบต่อใครกลุ่มใดในสังคมบ้างและรุนแรงในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่เพียงใด และจะใช้วิธีการหลีกเลี่ยงแก้ไขแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับการพิจารณาหาแนววิธีการเลือกใช้ระดับการเชื่อมโยงความหมาย ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้ใช้อาคารและสถาปนิก ดังที่อาจารย์ชาติกร กล่าว ว่า ก่อให้เกิดการ “แซ่แข็ง” นั่นเอง ซึ่งวิธีการหลีกเลี่ยงนี้เองที่งานวิจัยชิ้นนี้ได้หยิบยกขึ้นมาศึกษา และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและเรียกว่า “ระยะห่างทางการเชื่อมโยงทางความคิด” นั่นเอง

5.4 ผลที่ได้รับจากการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ เน้นศึกษาความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงทางรูปร่าง รูปทรง และความหมายที่เกิดขึ้นในงานออกแบบสถาปัตยกรรมระหว่าง “ต้นแบบ” (มีอยู่เดิม) และ “จำลองแบบ” (ทำขึ้นใหม่) และมีความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์เพื่อนำเสนอมุมมองที่ต่างออกไปสำหรับเป็นพื้นฐานความรู้ในการพัฒนา การออกแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ โดยการวิเคราะห์ถึงกระบวนการของการประยุกต์ ทั้งในแง่การให้ความหมายและการตีความ ดังนั้นส่วนประกอบหลักของเครื่องมือที่ใช้ในวิธีวิจัยนี้ คือแนวทางการวิเคราะห์ที่ใช้ทฤษฎี สัญลักษณ์ หรือสัญศาสตร์ โดยการศึกษาแนวคิดของ 4 นักสัญวิทยา คือ เฟอร์ดินันท์ เดอ โซซูร์, โรลิ่งด์ บาร์ตส์, อัลเบอร์โต เอ็คโค และชาร์ลส์ แซนเดอร์ เฟิร์ส ดังจะเห็นได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้ได้สร้างเครื่องมือที่พัฒนาจากแนวคิดเรื่อง “ระยะห่างทางความคิด” ของเฟิร์สเป็นหลัก และนำเอาแนวคิดทางด้านการศึกษาความหมายตรงและความหมายแฝงจาก บาร์ตส์ และ เอ็คโค เข้ามาประกอบ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตระหนักดีว่า แนวคิดของบาร์ตส์ และเอ็คโคในแนวคิดด้านภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้างมีประเด็นวิพากษ์ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของการครอบงำทางความหมายและการครอบงำทางวัฒนธรรม หรือที่เรียกว่า “มายาคติ” (Mythodology) ตลอดจนถึงการตีความที่มีความซับซ้อนมากกว่าการใช้หลักการประมวลผลทางสถิติที่อาศัยจำนวนของการตีความ ถูก ผิด หรือยาก กลาง ง่าย มาเป็นเกณฑ์ แต่ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของเวลาจึงทำให้เครื่องมือที่ออกแบบมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ค้นหาคำตอบเกี่ยวกับการหาระยะห่างของการเชื่อมโยงทางความคิดและการสื่อความหมายตรงหรือแฝงเป็นหลักในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยไม่ได้ลงลึกถึงเรื่องเกี่ยวกับ ตัวบริบทของสัญณะ จึงทำให้รายละเอียดบางส่วนถูกตัดทอนออกไปใน

ระหว่างการศึกษา ถึงแม้ว่ารายละเอียดดังกล่าวยังไม่ได้ถูกรื้อค้นขึ้นมา และน่าจะเป็นประเด็นที่งานวิจัยในชิ้นอื่นๆ ต่อไปในอนาคตน่าจะต้องนำมาพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนต่อไป ซึ่งอาจต้องมีการเพิ่มเติมเครื่องมืออื่นที่เน้นในเรื่องของการตีความจากคนที่มีความเป็นอัตวิสัย (Subject – Subjective) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งที่ต้องเพิ่มคือ ไม่ใช่เพียงแค่การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล (ถูกหรือผิด) หรือไม่ หรือการเชื่อมโยงกลับไปได้หรือไม่ (ระยะห่างการเชื่อมโยง) แต่จำเป็นที่จะต้องนำเอาข้อมูลด้านประชากรรวมถึงความคิดเห็นเพื่อเสนอว่า ความคิดในการตีความดังกล่าวมีสมมติฐานมาจากอะไร ในลักษณะของการอธิบาย ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ถือได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถได้มาซึ่งคำตอบในส่วนที่เป็น วิธีการของการกำหนดระยะห่างของช่วงความเชื่อมโยงทางความคิด ซึ่งพอที่จะเป็นประโยชน์ต่อการใช้อธิบายถึงการประยุกต์การออกแบบสถาปัตยกรรมแบบไทยประเพณี ที่เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์และยังคลุมเครืออยู่ในปัจจุบันให้มีความชัดเจนขึ้นในระดับหนึ่ง ซึ่งก็เป็นเพียงคำตอบบางส่วนของทั้งหมด โดยถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความพยายามที่จะคลี่คลายและแก้ไขอย่างมีเหตุผลและมีทฤษฎีรองรับ

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาสามารถใช้อธิบายถึงปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับการเกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับโรงแรมแมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวี เชียงใหม่ ว่าแท้จริงแล้วปัญหาได้ก่อตัวขึ้นจากกระบวนการพัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากระบบทุนนิยม โดยพยายามที่จะใช้ประโยชน์กับทุนทางสังคมด้านวัฒนธรรม โดยทำการเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของสินค้า ในลักษณะของการท่องเที่ยว ที่หาประโยชน์จากการเปลี่ยนคุณค่าทางสัญลักษณ์ (Symbolic Value) ให้เป็นคุณค่าทางการแลกเปลี่ยน (Exchange Value) และสามารถหาซื้อได้ การบริโภคสินค้าในเชิงสัญลักษณ์ผ่านแผ่ขยายอำนาจครอบงำในแบบของทุนนิยม ซึ่งมาในรูปแบบต่างๆกัน เช่นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ความหมาย และวิถีชีวิตดั้งเดิมไป ประเพณี พิธีกรรม ศาสนาหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ถูกนำออกมาเสนอขายในรูปของการประดิษฐ์วัฒนธรรม (Cultural Invention) เช่นการเกิดของเทศกาลใหม่ๆ ขึ้นมากมาย เช่นเทศกาลไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น ไม่ต่างกับการแสดง มหรสพ สวนสนุกหรือแม้แต่การสร้างเป็นเมืองจำลองขึ้นมาอย่าง กรณีตัวอย่างโรงแรม แมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวี เชียงใหม่ ได้กล่าวอ้างไว้ ทั้งหมดก็เพื่อตอบสนองต่อการหลั่งไหลเข้ามาของกลุ่มคนต่างถิ่นที่เรียกว่านักท่องเที่ยว ที่ต้องการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากความศักดิ์สิทธิ์ทางวัฒนธรรมแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวทางยุโรปส่วนใหญ่เป็นชนชั้นสูงที่มีรสนิยมในการสร้างความแตกต่างโดยการละเมิดบางสิ่งที่คนปกติทำไม่ได้จนนำมาสู่ความต้องการแสพความศักดิ์สิทธิ์ของวัฒนธรรมตะวันออก แบบสาธารณณ์ โดยการซื้อด้วยเงิน ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โรงแรม แมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวี เชียงใหม่ต้องมี

รูปแบบเป็นลักษณะ “เลียนแบบของเดิม” หรือ Iconical Image ดังกล่าวแล้วซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเจ้าโครงการโรงแรมกรณีตัวอย่าง

5.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้ ถือได้ว่าเป็นความพยายามที่ศึกษา เข้าใจ วิเคราะห์ถึงกระบวนการสร้างคุณค่าและความหมายซึ่งถูกใช้เป็นที่รากฐานของบทวิพากษ์วิจารณ์ งานสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบทบาทและหน้าที่ ของการวิพากษ์วิจารณ์เหล่านั้น ยังเป็นเสมือนเครื่องมือที่จะปกป้อง ค้ำครอง สถาปัตยกรรมในฐานะมรดกของวัฒนธรรมในชุมชน การวิพากษ์วิจารณ์นั้นจำเป็นต้องเป็น ไปอย่างมีสติ สร้างสรรค์และไม่ครอบงำ หรือไม่พยายามตีกรอบให้การพัฒนาความรู้ทางสถาปัตยกรรมอยู่ร่วมกับที่ และมีหลักการที่อ้างอิงได้ มีเหตุผล และที่สำคัญควรจะนำไปสู่แนวทางที่สามารถจะเป็นทางออกให้กับปัญหาของการออกแบบไทยประยุกต์ จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าสถาปนิกมีวิธีการในการเชื่อมโยงความหมายได้หลายแบบและหลายระดับ โดยการเพิ่มระยะห่างของการเชื่อมโยงความหมายให้สามารถมองย้อนไปหารูปต้นแบบได้ยากขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการที่สถาปนิกสามารถอำพรางหรือหลบซ่อนความหมายสัญลักษณ์ โดยการอาศัยวิธีการสื่อสารที่ซับซ้อนมากขึ้น

อย่างไรก็ตามถึงแม้การศึกษาจะจำกัดอยู่ที่การตีความหมายและสื่อความจากรูปสัญลักษณ์เพียงอย่างเดียว ในความเป็นจริงในแนวทางของสัญศาสตร์แล้วมีการอธิบายถึงความหมายตรงและความหมายแฝงในรูปแบบที่ซับซ้อนมาก โดยเฉพาะการตีความทางสถาปัตยกรรมนั้นเกิดจากข้อมูลหลายๆ ส่วน ซึ่งไม่ได้มาจากเรื่องของประโยชน์ใช้สอยเพียงอย่างเดียว ยังมีเรื่องอื่นๆ อีกเช่น รูปแบบ (Form), ภูมิหลังของผู้ตีความเอง, ประสบการณ์, วัฒนธรรม หรือการเทียบเคียงเข้ากับสัดส่วนของคน การจินตนาการถึงที่ว่างทั้งภายในและภายนอกของงานสถาปัตยกรรมนั้นๆ เสมอซึ่งผู้วิจัยทราบและตระหนักถึงหลักการดังกล่าว และเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งของวิธีแก้ไขหรือจะปรับใช้ระหว่างต้นแบบกับเสมือนต้นแบบ อย่างมีสติ มีวิจรรย์ญาณและมีความรับผิดชอบ จึงจะเสนอแนะวิธีการคลี่คลายการออกแบบประยุกต์ ภายใต้กรอบทฤษฎีสัญวิทยาในแนวคิดของ เฟิร์ส เรื่องระยะห่างการเชื่อมโยงความหมาย (Icon, Index, Symbol) กับแนวคิดของ โรลิ่งด์ บาร์ตส์ เกี่ยวกับวรรณกรรม (Readerly Text, Writerly Text) และอัลเบอร์โต เอ็ลโค เรื่องการสื่อความหมาย (Denotation, Connotation) ที่ได้ศึกษา โดยอธิบายผ่านกรณีตัวอย่างของ โรงแรมแมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวีเชียงใหม่ ที่มีแนวความคิดในการออกแบบว่า “สร้างเมืองสมมติ ที่มีบรรยากาศของล้านนาโบราณ” ได้ดังนี้

จากแนวคิดการออกแบบจึงมีการกำหนดรูปทรงและบรรยากาศโดยรวมตลอดจนปัจจัยขึ้นพื้นฐานของเมืองให้ครบตามองค์ประกอบของเมืองโบราณ ซึ่งก็ได้แก่ คู่ม, วัด, เวิ้งหรือพื้นที่เอนกประสงค์, บ้าน, ตลาด, ที่ทำการเกษตร ฯลฯ ซึ่งจากการศึกษาลักษณะวรรณกรรมพบว่ารูปแบบของสถาปัตยกรรมโดยรวมของโรงแรมฯ เป็นแบบ Readerly Text ซึ่งหวังผลให้ผู้อาคารหรือลูกค้าทราบได้ทันทีถึงรูปแบบของเมืองล้านนาโบราณ (เป็นความต้องการแต่ต้น) สามารถตีความได้ง่าย จุดนี้ถือว่าเป็นจุดขายของโรงแรมฯ แต่ก็ถือเป็นจุดอ่อนที่สุดที่ทำให้สังคมเกิดความกังวลถึงคุณค่าความศักดิ์สิทธิ์และความหมายดั้งเดิมของรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประเพณีที่โรงแรมฯ นำไปใช้ในรูปลักษณะของการเลียนแบบภาพเหมือน (Icon)

เมื่อเป็นดังนี้แล้วเราคงไม่ก้าวร้าวไปถึงว่าจะทำอย่างไรกับโรงแรมฯ แต่จะขอย้อนกลับไปเริ่มต้นใหม่เพื่อเป็นข้อเสนอแนะอันใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบประยุกต์สถาปัตยกรรมที่มีแนวคิดลักษณะดังกล่าว ว่าถ้าเปลี่ยนแปลงแนวความคิดไปเป็นแบบอื่น ไม่ได้ก็ต้องทำตามแนวคิดเดิม แต่อาจจะต้องเปลี่ยนแปลงการเล่าเรื่องแบบใหม่ โดยเพิ่มอำนาจการตีความของผู้อาคารเข้าไปเป็นแบบ Writerly Text โดยการหลีกเลี่ยงการใช้รูปแบบของภาพเหมือน ขยับระยะห่างของการเชื่อมโยงความหมาย มาเป็นแบบภาพคล้าย (Index) หรือเป็นแบบสัญลักษณ์ (Symbol) เป็นต้น

วิธีการดังกล่าวเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาก็ครบถ้วน ยังมีปัจจัยด้านอื่นอีกเช่น เจ้าของโครงการมีความต้องการมากที่จะใช้วิธีเลียนแบบ อาจเป็นเพราะต้องการบรรยากาศที่เป็นแบบ Readerly Text จริงๆ โดยไม่ต้องการการตีความใดๆ ซึ่งก็ช่วยไม่ได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีวิธีการแก้ไข เพียงแต่ทางแก้ได้ถูกทำซ้ำอีกครั้งโดยมือของสถาปนิก ซึ่งสถาปนิกจะมีวิธีการต่างๆ มากมายในการออกแบบประยุกต์ (ซึ่งพิสูจน์แล้วจากงานวิจัยชิ้นนี้) แต่อาจมีข้อเสนอแนะเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นกล่าวคือ ถ้าจำเป็นที่ต้องการใช้วิธีการของภาพเหมือน สามารถใช้ระยะของการแบ่งเขตทางสถาปัตยกรรม (Zoning) ในการควบคุมรูปแบบทางสถาปัตยกรรมได้ดังนี้คือ ในส่วนที่อยู่ยอดสุดหรือที่มีความเป็นสาธารณะสูง (Public Zone) อาจใช้การประยุกต์ในลักษณะที่เป็นภาพสัญลักษณ์ (Symbol) แล้วค่อยๆ เพิ่มความเข้มของความเหมือนไปเป็นแบบภาพคล้าย (Index) ในส่วนของเขตกึ่งสาธารณะกึ่งส่วนตัว (Semi Public Zone) และปรับใช้รูปแบบของภาพเหมือน (Icon) ได้อย่างเต็มที่ในส่วนลึกสุดหรือมีความเป็นส่วนตัวสูง (Private Zone) เป็นต้น

อีกสาเหตุหนึ่งที่อาจกล่าวได้ว่ามีส่วนทำให้สังคมเกิดความกังวลและวิพากษ์วิจารณ์ถึงเรื่องของคุณค่า ความหมายดั้งเดิมและความศักดิ์สิทธิ์กันอย่างกว้างขวางก็คือเรื่องของปริมาณ (Mass) กรณีโรงแรมแมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวี เชียงใหม่นี้ ไม่ใช่เป็นกรณีแรกที่มีการนำเอารูปแบบสถาปัตยกรรมทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอาคารทางศาสนา มาใช้กับงานสถาปัตยกรรมปัจจุบันในเชิงธุรกิจ หลายปีที่ผ่านมาได้มีอาคารเชิงธุรกิจ หรือแม้แต่อาคารทางราชการหลายแห่ง ที่นำเอา

สัญลักษณ์ของพุทธศาสนามาใช้ตกแต่งประดับอาคาร เช่น หน้าบัน ใบบระกา ช่อฟ้า ตุง สัตตภัณฑ์ และทิวธรรม เป็นต้น และล่าสุดก็คือการจำลองเอาอาคารทางศาสนาพุทธแทบทุกอย่างจากวัดหลายแห่งในล้านนา ในหลวงพระบาง ในสิบสองปันนาและ ในพม่า มารวมไว้ในโรงแรมแมนดาริน โอเรียลเต็ล ดาราเทวี เชียงใหม่แห่งนี้ เพียงแต่ที่ผ่านมา การเลียนแบบในลักษณะดังกล่าว มีการทำในปริมาณไม่มาก หรือทำในเฉพาะส่วนที่ไม่ใช่องค์ประกอบหลักของโครงการ จึงทำให้ความกังวลในคุณค่า ความหมายดั้งเดิมและความศักดิ์สิทธิ์ มีไม่มากเท่ากับกรณีนี้ ซึ่งถือว่ามีปริมาณมากจนถึงขั้นที่ว่า เป็นมหรธรมของการนำเอารูปแบบสถาปัตยกรรมทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะอาคารทางศาสนา มาใช้กับงานสถาปัตยกรรมปัจจุบันในเชิงธุรกิจครั้งยิ่งใหญ่ที่สุด

อย่างไรก็ตามในการหลบซ่อนความหมายทางด้านรูปนั้น มักพบกับปัญหาความหมายทางด้านคำพูดหรือเป็นวัฒนธรรมที่สังคมตัดสินไว้แล้วตั้งแต่ต้น ตัวอย่างเช่น เมืองโบราณ ในสองกรณีคือ *กรณีแรก* ได้แก่ “เมืองโบราณที่สมุทรปราการ” (Icon) กับ *กรณีที่สอง* คือ “เมืองโบราณสมมติที่ดาราเทวี” (Lanna Icon) ซึ่งทั้งสองมี รูปแบบและวิธีการแสดงคล้ายกัน คือต่างก็มี วัด, เจิง, บ้าน, ตลาด, อุทยาน ฯลฯ และเป็นการนำเสนอลักษณะ “ภาพเหมือน” แต่ที่เมืองโบราณกรณีแรก ถูกคลุม ไว้ด้วยความหมายทางด้านคำพูด ที่ว่าเป็น “พิพิธภัณฑ์” ส่วนเมืองโบราณ กรณีที่สอง ถูกคลุม ไว้ด้วยความหมายทางด้านคำพูด ที่ว่าเป็น “โรงแรม” เห็นได้ชัดเจนว่าทั้งสองกรณี ถูกยอมรับจากสังคมในลักษณะที่ต่างกัน เมืองโบราณสมมติที่ดาราเทวี ถูกออกแบบให้ตอบสนองกับโจทย์ที่ว่า เป็นเมืองสมมติแบบล้านนาโบราณได้บรรลุเป้าหมาย สวยงามลงตัวทุกประการ แต่ เมืองโบราณสมมติที่ดาราเทวี กลับหนีไม่พ้นปัญหา ความขัดแย้งกันทางด้านความหมาย ระหว่างความหมายดั้งเดิม (วัด) กับความหมายใหม่ (โรงแรม) ที่สังคมตัดสินไว้แล้วตั้งแต่ต้น โดยต่างให้ความหมายของคำว่า “โรงแรม” ไปในทางลบ ซึ่งอาจจะถึงขั้นที่เป็นข้อตรงกันข้ามกับ อาคารทางศาสนาซึ่งมีสัญลักษณ์ทางบวก จึงเกิดการต่อต้าน หรือยอมรับได้ยาก ขณะที่เมืองโบราณที่สมุทรปราการ ไม่มีปัญหาความขัดแย้งกันทางด้านความหมาย ระหว่างความหมายดั้งเดิม (วัด) กับความหมายใหม่ (พิพิธภัณฑ์) เพราะสังคมไม่ได้มองคำว่า “พิพิธภัณฑ์” ไปในทางลบ จึงทำให้ไม่เกิดการต่อต้าน และถูกยอมรับได้ง่ายกว่า อย่างไรก็ตามแล้วแต่เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านเครื่องมือและเกี่ยวกับระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ในการอธิบายถึงประเด็นสาเหตุของปัญหา การสืบค้นเพื่อการได้มาของข้อมูล เครื่องมือและ วิธีการหาคำตอบของสิ่งที่ต้องการ ผู้วิจัยยังขอสนับสนุน งานวิจัยชิ้นอื่นๆ ที่จะทำการศึกษาในแนวทางที่กล่าวไว้ข้างต้นอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการสนับสนุนการหาคำตอบที่จะช่วยเพิ่มความชัดเจน และเป็นทางเลือกที่หลากหลายสำหรับสังคมต่อไป อันเป็นเป้าหมายหลักของงานวิจัยชิ้นนี้มาตั้งแต่ต้น